12. MEKTUP

١٢ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِى عَشَرَ : فِى بَيَانِ حُصُولِ الْفَنَاءِ وَالْبَقَاءِ وَظُهُورِ الْوَجْهِ الْخَاصِّ فِى كُلِّ شَيْءٍ وَحَقِيقَةِ السَّيْرِ فِى اللّٰهِ وَالتَّجَلِّى الذَّاتِىِّ الْبَرْقِىِّ وَغَيْرِ ذَلِكَ كَتَبَهُ اِلَى شَيْخِهِ الْمُعَظَّمِ اَيْضًا ﴾

(عَرِيضَةٌ) أَقَلُّ الْعَبِيدِ أَحْمَدَ يُنْهِى اِلَى ذِرْوَةِ الْعَرْضِ اَنَّهُ مَا يَدْرِى مَاذَا يَعْرِضُ مِنْ تَقْصِيرَاتِهِ مَا شَاءَ اللّٰهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ الاَّ بِاللّٰهِ الْعَلِىِّ الْعَظِيمِ . اَلْعُلُومُ الَّتِى تَتَعَلَّقُ بِمَقَامِ الْفَنَاءِ فِى اللّٰهِ وَالْبَقَاءِ بِاللّٰهِ كَشَفَ عَنْهَا الْحَقُّ سُبْحَانَهُ بِعِنَايَتِهِ وَتَبَيَّنَ أَنَّهُ مَا الْوَجْهُ الْخَاصُّ فِى كُلِّ شَيْءٍ وَمَا مَعْنَى السَّيْرِ فِى اللّٰهِ وَمَا التَّجَلِّى الذَّاتِىُّ الْبَرْقِىُّ وَمَنْ مُحَمَّدِىُّ الْمَشْرَبِ وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ يَقَعُ الاِطِّلاَعُ فِى كُلِّ مَقَامٍ عَلَى لَوَازِمِ ذَلِكَ الْمَقَامِ وَضَرُورِيَّاتِهِ ثُمَّ يَقَعُ الْعُبُورُ عَنْهُ وَلَمْ يَبْقَ شَيْءٌ مِمَّا أَخْبَرَ عَنْهُ اَوْلِيَاءُ اللّٰهِ تَعَالَى غَيْرَ نَبْذَةٍ يَسِيرَةٍ الاَّ وَقَدْ أُرِيتُهُ وَأُعْلِمْتُهُ قُبِلَ مَنْ قُبِلَ بِلاَ عِلَّةٍ وَكَذَلِكَ اَرَى ذَوَاتَ الاَشْيَاءِ مَجْعُولَةً وَاَرَى أَصْلَ الْقَابِلِيَّاتِ وَالاِسْتِعْدَادَاتِ مَجْعُولَةً وَمَصْنُوعَةً وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ لَيْسَ بِمَحْكُومِ الْقَابِلِيَّاتِ فَاِنَّهُ لاَ يَنْبَغِى أَنْ يُحْكَمَ عَلَيْهِ بِشَيْءٍ وَلْنَتْرُكْ زِيَادَةَ الاِنْبِسَاطِ ﴿ع﴾: عَلَى الْمَرْءِ اَنْ لاَ يَجْهَلَ الدَّهْرَ طَوْرَهُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup, fena ve beka makamlarının meydana gelmesi, her şeyde vechi hassın[111] belirmesi, seyr-i fillah, tecelliyi berki-i zatî ve diğer konular hakkındadır. İmam-ı Rabbani (Kaddesallahu

---

[111] Vechi has, her kulun ve eşyanın Allah'ın ilmindeki sureti, aslı. İlahi varlıkta her kulun aslını teşkil eden özel kabiliyeti.

Sirrahu) bu mektubu şeyhi Muhammed Bakibillah'a (Kaddesallahu Sirrahu) göndermiştir.

Kulların en küçüğü Ahmed'in arzuhali olup, kusurlarından dolayı ne arz edeceğini bilememekte olduğunu arz makamının zirvesine sunar.

"Allah'ın dilediği olmuş ve dilemediği olmamıştır." Ulu ve yüce olan Allah'ın izni olmaksızın ne bir güç ne bir kuvvet vardır.

Allah Teâlâ inayeti ile fena ve bekâ billâh makamlarına ilişkin bilgilerini açmıştır. Böylece her şeyde bulunan vech-i has, seyr fillah, tecelli-i berkî-i zâtî, Muhammedî meşreblilerin kimler olduğu ve buna benzer şeylerin iç yüzü ortaya çıkmış oldu. Her makamda o makamda gerekli olan şeylere vukufiyet hasıl oluyor. Sonra o makamı geçtiğimde azı hariç velilerin söylemiş oldukları şeylerin hepsi sebep olarak bana gösterildi ve sırasıyla bildirildiler.

Seni kabul eden sebepsiz olarak kabul etti. (Mısra).

Bunun gibi eşyanın hakikatlerini (a'yanı sabite) ve kabiliyat[112] ve istidatların aslını yaratılmış olarak gördüm.[113] Allah Sübhanehû kabiliyetlerin hükmü altında değildir. Allah üzerine herhangi bir şeyi hükmetmek mümkün olmaz. Sözü uzatmayalım.

Kişi her zaman haddini bilmelidir... (Mısra).

KELİME ANLAMI

12. < : اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِي عَشَرَ **On ikinci mektup** *(Ne hakkındadır?)* فِي بَيَانِ حُصُولِ الْفَنَاءِ وَالْبَقَاءِ **Fenâ ve Bekâ'nın meydana gelişinin açıklaması** وَظُهُورِ الْوَجْهِ الْخَاصِّ **Vechi'l Hass'ın belirmesi** *(Nerede?)* فِي كُلِّ شَيْءٍ **Her şeyde** وَحَقِيقَةِ السَّيْرِ فِي اللهِ **Seyr-i Fillah'ın**

---

[112] Kabiliyyat, mahlukatın gerek kendilerinin gerekse fiillerinin oluşması için kendilerinde bulunan, ortaya çıkmamış yetenekler. Vahdet-i vücut anlayışına göre mahlukatın kabiliyetleri ahadiyet mertebesinde zat-ı pak-i sübhaniyyeden kabiliyetleri doğrultusunda zuhur istediler. Allah Teâlâ'da onların kabiliyetlerine göre zuhurlarını takdir edip taayyünler şeklinde vahdetten kesrete doğru bu aleme varlık nefesinden üflemiştir.

[113] İmam-ı Rabbani bu sözleriyle *vahdet-i vücut* anlayışını savunan sûfilerin görüşlerini reddetmektedir. Zira onlara göre mümkünatın özleri olan a'yân-ı sabite ve diğer kabiliyetler mahluk ve yaratılmış değildir.

hakîkati وَالتَّجَلِّى الذَّاتِىِّ الْبَرْقِىِّ Tecelli-i Zâti Berkî وَغَيْرِ ذَلِكَ Ve diğer bazı şeylerin beyanı hakkındadır كَتَبَهُ إِلَى شَيْخِهِ الْمُعَظَّمِ İmâm-ı Rabbâni bu mektubu Büyük Şeyhi'ne yazmıştır أَيْضًا Önceki mektuplar gibi ➢

عَرِيضَةُ أَقَلِّ الْعَبِيدِ أَحْمَدَ Kulların en küçüğü Ahmed'in arzuhâli: يُنْهِى O küçük kul iletiyor *(Nereye?)* إِلَى ذِرْوَةِ الْعَرْضِ Arz Makamı'nın zirvesine أَنَّهُ مَا يَدْرِى Ki o bilmiyor مَاذَا يَعْرِضُ Ne arz edecek *(Neden?)* مِنْ تَقْصِيرَاتِهِ Kusurlarından مَا شَاءَ اللّٰهُ Allah'ın dilediği كَانَ Olur وَمَا لَمْ يَشَأْ Dilemediği ise لَمْ يَكُنْ Olmaz وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ Güç ve kuvvet yoktur إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ Ancak yüce ve ulu Allah'ın yardımıyla vardır اَلْعُلُومُ الَّتِى O ilimler ki; تَتَعَلَّقُ Alâkalı oluyor *(Neyle?)* بِمَقَامِ الْفَنَاءِ فِى اللّٰهِ Fenâ Fillah وَالْبَقَاءِ بِاللّٰهِ Ve Bekâ Billah Makamı'yla كَشَفَ عَنْهَا Onlardan perdeyi kaldırmıştır *(Kim?)* اَلْحَقُّ سُبْحَانَهُ Hak Sübhânehû بِعِنَايَتِهِ Kendi lütfuyla وَتَبَيَّنَ أَنَّهُ Ve şu açığa çıkmıştır: مَا الْوَجْهُ الْخَاصُّ Vechi'l Has nedir? *(Nerede bulunan?)* فِى كُلِّ شَيْءٍ Her şeyde bulunan وَمَا مَعْنَى السَّيْرِ فِى اللّٰهِ Seyr-i Fillah'ın manası nedir? وَمَا التَّجَلِّى الذَّاتِىُّ الْبَرْقِىُّ Tecelli-i Zâti Berkî nedir? وَمَنْ مُحَمَّدِىُّ الْمَشْرَبِ Muhammedî meşrepli olan kimdir? *(Daha ne açığa çıkmıştır?)* وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ Buna benzer şeyler يَقَعُ الْاِطِّلَاعُ Âşinâlık meydana geliyor *(Nerede?)* فِى كُلِّ مَقَامٍ Her makamda *(Ne üzerine?)* عَلَى لَوَازِمِ ذَلِكَ الْمَقَامِ O makamın gerekleri وَضَرُورِيَّاتِهِ Ve kaçınılmazları üzerine ثُمَّ يَقَعُ الْعُبُورُ Sonra geçiş meydana geliyor *(Nereden?)* عَنْهُ O makamdan وَلَمْ يَبْقَ شَيْءٌ Ve hiçbir şey kalmıyor *(Neden?)* مِمَّا أَخْبَرَ عَنْهُ Kendisinden haber verdiği şeylerden *(Kimin?)* أَوْلِيَاءُ اللّٰهِ تَعَالَى Allâh-ü Teâla'nın dostlarının غَيْرَ نَبْذَةٍ يَسِيرَةٍ Önemsiz bir kısmın dışında إِلَّا Ancak وَقَدْ أُرِيتُهُ وَأُعْلِمْتُهُ Onların hepsi bana gösterildi ve bildirildi قُبِلَ مَنْ قُبِلَ kabul edilen edilmiştir *(Nasıl?)* بِلَا عِلَّةٍ Sebepsiz وَكَذَلِكَ أَرَى Aynı şekilde gördüm *(Neyi?)* ذَوَاتَ الْأَشْيَاءِ Eşyanın hakîkatlerini *(Ne olarak?)* مَجْعُولَةً Yapılmış / yaratılmış olarak وَأَرَى Ve gördüm *(Neyi?)* أَصْلَ الْقَابِلِيَّاتِ وَالْاِسْتِعْدَادَاتِ Yeteneklerin ve eğilimlerin aslını *(Ne olarak?)* مَجْعُولَةً وَمَصْنُوعَةً Sonradan

yaratılmış olarak وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ Allah Sübhânehû لَيْسَ بِمَحْكُومِ الْقَابِلِيَّاتِ Yeteneklerin hükmü altında değildir فَاِنَّهُ لاَ يَنْبَغِى Zira uygun değildir (Nei) أَنْ يُحْكَمَ عَلَيْهِ Onun üzerine hükmetmek (Neyle) بِشَيْءٍ Herhangi bir şeyle وَلْنَتْرُكْ Bırakalım (Neyi) زِيَادَةَ الاِنْبِسَاطِ Sözün fazla genişlemesini ﴿ع﴾ :Mısra: عَلَى الْمَرْءِ Kişiye gerekir اَنْ لاَ يَجْهَلَ الدَّهْرَ Hiçbir zaman unutmaması (Neyi). طَوْرَهُ Haddini

